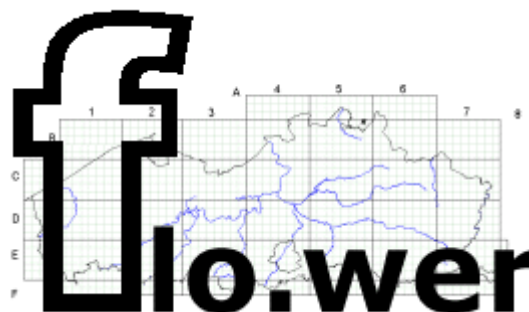

Streepzaad digitaal

Belangrijke info voor alle
plantenliefhebbers ter bevordering van het
inventarisatiewerk van vaatplanten

Redactieadres: allemeersch.luc@skynet.be
Petrus Dewildestraat 60
B-1651 Lot (02/361.60.54)

nr. 8, 12/2012

Lidgeld Flo.wer vzw

Het lidgeld voor **Flo.wer** vzw bedraagt 5 euro. Voor dit bedrag is de verplichte verzekering voor de leden van de vzw in orde en ontvang je gratis Streepzaad digitaal.

Leden kunnen ook zonder verdere kosten deelnemen aan de Algemene Vergadering en bijhorende plantenstudiedag.

Je kan dit bedrag storten op het rekeningnummer 068-2054517-84 of BE03 0682 0545 1784.

Inhoudstafel:

Dumortiera digitaal.....	p. 1
Activiteiten in 2013	p. 1
Algemene vergadering en plantenstudiedag Flo.wer	p. 2
Over zwarte en andere gaten	p. 2
Excursieverslag: exoten in C6 (Lommel-Mol).....	p. 4

Activiteiten in 2013

Er is alvast één **excursie** voorzien in laagveengebieden in de Damvallei (**Destelbergen**).

Met Wouter Van Landuyt bekijken de botanische resultaten van het beheer in dit natte natuurgebied. Meer details zal je in de volgende Nieuwsbrief kunnen lezen.

Afspraakplaats en tijdstip: zaterdag **15 juni** 2013 om 9.30 aan de kerk van Destelbergen.

In de nazomer is er een excursie in de winterbedding van de Gemeenschappelijke Maas of Grensmaas. Meer details in de volgende Nieuwsbrief.

Dumortiera digitaal

Dumortiera 101 is de voorbije maanden verschenen. Beginnend met dit nummer, is het tijdschrift overgestapt van een 'klassieke' papieren versie naar een digitaal tijdschrift.

Iedereen die geïnteresseerd is, kan zich gratis inschrijven. Zie:

http://www.br.fgov.be/PUBLIC/GENERAL/GENERALNL/publicationsplanten_dumortier

Algemene vergadering en plantenstudiedag Flo.Wer 2013

Op zondagnamiddag 24 februari 2013 organiseert Flo.Wer (Floristische Werkgroepen vzw.) zijn jaarlijkse algemene vergadering met aansluitend een plantenstudiedag.

13.30: onthaal

13.45 – 14.00: algemene vergadering Flo.wer

14.00: plantenstudiedag Flo.wer

Programma:

- 14:00: plantenkartering in het kader van nieuwe Zwin natuurontwikkelingsproject (Sam Provoost, INBO).
- 14:30: strepen in C6 : op de grens van provincie Antwerpen en Limburg (Rutger Barendse).
- 15:00: pauze
- 15:30: kunnen de trends in verspreidingspatronen van één regio veralgemeend worden naar een andere regio ? Een vergelijking tussen Vlaanderen en 6 regio's in het Verenigd Koninkrijk. (Wouter Van Landuyt, INBO)
- 16:00: nieuwe *look-alikes* in 2012: *a never ending story* (Filip Verloove, Nationale Plantentuin van België).
- 16:30: afsluitend woordje door de voorzitter.

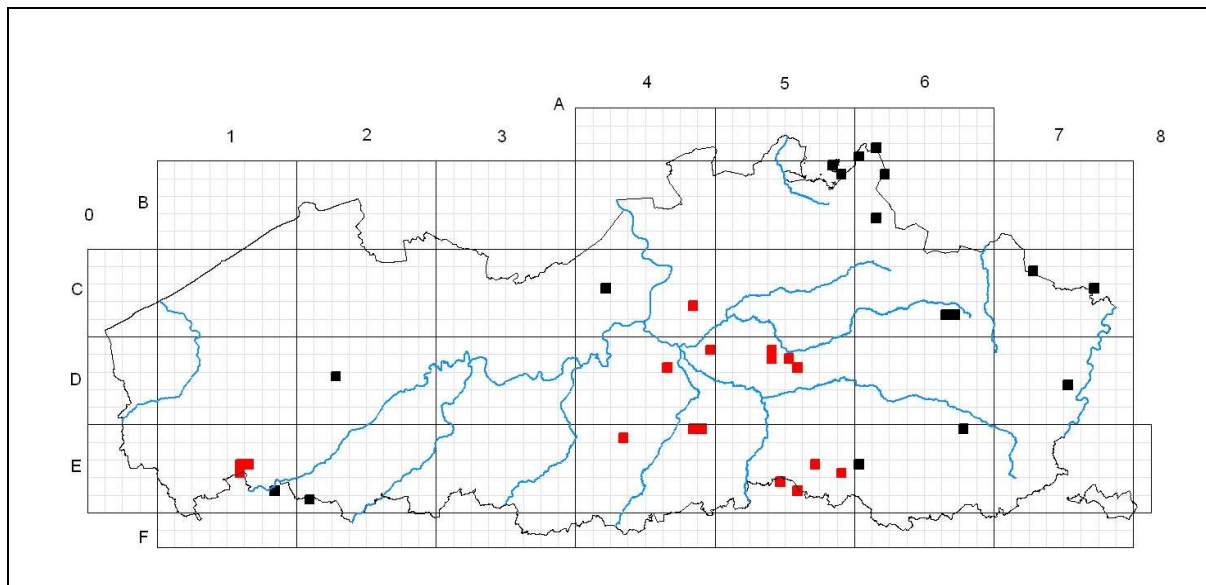
Locatie: Nationale Plantentuin van België (Van Heurck-auditorium), Domein van Bouchout, Nieuwe laan 38, 1860 Meise.

Zwarte 'en andere' gaten

Afgelopen zomer is weer heel wat werk verricht om de 'zwarte gaten' (= hokken van 2x2 km² zonder een degelijke streeplijst sinds 1972) weg te werken. Met een gron-dige inventarisatie verstaan we minimaal 100 soorten per kilometerhok tijdens één enkele inventarisatie. In 2007 werd gestart met een overzicht van tetraden waar sinds 1972 geen enkel kilometerhok grondig geïnventariseerd

werd. Ondertussen zijn we vijf jaar verder en het einde van dit werk begint in zicht te komen. Het komende jaar zullen we proberen het grootste deel van deze hokken weg te werken.

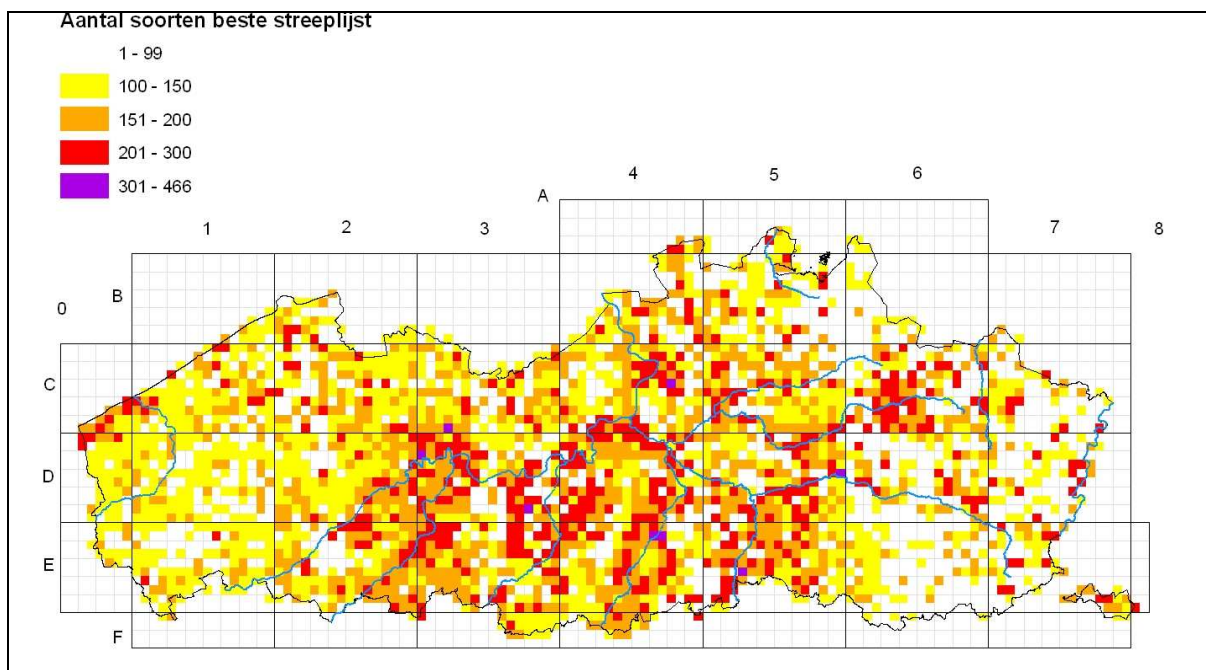
Wie hieraan wil meewerken geeft best een seintje aan wouter.vanlanduyt@inbo.be. Op die manier zorgen we ervoor dat er zo weinig mogelijk dubbel werk geleverd wordt.

Afbeelding 1: tetraden zonder streeplijst sinds 1972 (rode hokken zijn reeds geadopteerd)

Omdat vele plantenwerkgroepen voornamelijk in eigen regio werken geven we ook al een kaartje met de inventarisatiegraad na 1990. Op die manier willen we lokale werkgroepen de kans geven om al wat op de feiten voorop te lopen zonder dat ze verre verplaatsingen moeten doen. Uit onderstaand kaartje blijkt dat er vooral in de provincie Limburg en het noordoosten

van de provincie Antwerpen nog heel wat te doen is. Werk aan de winkel dus. Zie je het niet zitten om verre verplaatsingen te maken en wil je toch actief meewerken om de gebiedsdekkende kartering van Brussel en Vlaanderen zo actueel mogelijk te houden, dan kan je steeds een hok selecteren op basis van onderstaande kaart.

Afbeelding 2: intensiteit van beste streeplijst per tetrade sinds 1990

Excursieverslag: exoten in C6 (Lommel-Mol)

Anne Ronse & Roosmarijn Steeman

Op 8 september 2012 leidde Rutger Barendse ons op deze Flower-excursie met als thema exoten in het kaartblad C6. De deelnemers waren Jef Mangelschots, Roy Hendrix, Anne Ronse, Johan Royeaerd, Wim Vuik, Roosmarijn Steeman en Jan Wyers.

We startten in Mol, Heidehuizen (IFBL C6-33-33), waar we naast het voetbalveld, op gronden van de gemeente, heel wat soorten konden aantreffen. Het is een terrein met grote hopen grond, die tamelijk frequent verzet worden. Hier staan diverse beruchte exoten, zoals de invasieve *Ailanthus altissima* (hemelboom) en *Cornus sericea* (Canadese kornoelje), de sterk uitbreidende *Conyza sumatrensis* (hoge fijnstraal) en *Ambrosia artemisiifolia* (alsemambrosia), die potentieel gevaarlijk is voor de gezondheid door zijn sterk allergene stuifmeel. We vonden ook *Oenothera deflexa* (zandteunisbloem), een soort die onderscheiden kan worden van de andere adventieve teunisbloemen op basis van de kleinere bloemkroon. *Datura stramonium* var. *tatula* (paarse variant van doornappel) en de blauwe bloemen van *Nicandra physalodes* (zegekruid) waren ook aanwezig, evenals planten van *Helianthus tuberosus* (aardpeer), zonnebloem (*H. annuus*) en venkel (*Foeniculum vulgare*). Andere tuinvlieders waren viooltjes (*Viola x wittrockiana*), petunia (*Petunia x hybrida*), zeepkruid (*Saponaria officinalis*), hemelsleutel (*Sedum telephium*), stijf ijzerhard (*Verbena bonariensis*) en blauwe verbena (*V. hastata*), een soort *Verbena* die veel minder vaak voorkomt dan de vorige soort, en met sterker vertakte bloeiwijze. Er waren ook niet-bloeiende zaailingen van een roos, mogelijks *Rosa virginiana*. Verder zagen we de *Verbascum x incanum* of *V. lychnitis x nigrum* (kruising van zwarte en melige toorts), en verschillende exotische grassen: *Setaria pumila* (geelrode naaldaar), *S. verticillata* (kransnaaldaar), *Panicum miliaceum* (pluimgierst) en *Eragrostis multicaulis* (straatliefdegras). We zagen slechts één soort *Cotoneaster*, een kleine zaailing van vermoedelijk *C. hjelmqvistii*, een soort die enigszins gelijkt op *C. horizontalis*, maar sterker vertakt is en kleine bijna ronde bladeren heeft die onderaan niet witachtig en gepunt zijn. Er waren ook struikjes van *Lonicera tatarica* (Tartaarse kamperfoelie), een soort met roze tot fuchsiakleurige bloemen en oranje- of rode bessen, evenals de kruising *Symphoricarpos x chenaultii* (*S. microphyllus x orbiculatus*), een sneeuwbes met roze tot rood gespikkelde bessen. Het genus *Chenopodium* was goed vertegenwoordigd zowel qua soorten als qua planten: *Chenopodium glaucum* (zeegroene ganzevoet), daarvan ook de variëteit *salinum* met sterker ingesneden bladeren met witte onderkant, *Chenopodium rubrum* (rode ganzevoet), *Chenopodium polyspermum* (korrelganzevoet), maar ook de zeldzame *Chenopodium hybridum* (esdoornganzevoet), grote planten met grote groene bladeren. Het genus *Amaranthus* was vertegenwoordigd door *Amaranthus retroflexus* (papegaaienkruid), *A. hybridus* (groene amarant) en *Amaranthus hybridus* subsp. *bouchonii* (Franse amarant). Rutger verklapte ons een *truucje* om de twee laatste soorten uit elkaar te houden: bij *Amaranthus hybridus* komen de zaden gemakkelijk los van de 'kapjes' (vergroeide bloemdekbladen) bij het wrijven tussen de vingers. Tenslotte zagen we op deze locatie nog diverse soorten zoals *Poa palustris* (moerasbeemdgras), *Vicia villosa* subsp. *villosa* (zachte wikke), *Medicago falcata* (sikkelklaver), *Mycelis muralis* (muursla), *Artemisia absinthium* (absintalsem), *Berteroa incana* (grijskruid) en *Cannabis sativa* (hennep).

Na een picknick aan het kerkhof van Heidehuizen reden we naar een terrein bij de zinkfabriek Nyrstar te Balen, in kilometerhok C6-25-33. Langs een kanaal bloeide daar massaal *Armeria maritima* subsp. *halleri* (Engels gras), een plant die gedijt op bodems met een hoog zinkgehalte. Verder stonden er verschillende zaailingen van *Populus trichocarpa* (zwarte

balsempopulier), een Noord-Amerikaanse soort die aangeplant wordt in parken of voor houtproductie. Twee soorten teunisbloem waren aanwezig: *Oenothera glazioviana* (grote teunisbloem) die rode klieren bezit en rode, teruggeslagen kelkbladeren, en *Oenothera perangusta*, die rode stengels heeft en typische worstvormige klieren. We vonden er ook *Consolida ajacis* (valse ridderspoor), een soort met mooie blauwe bloemen, de fraaie bloemen van *Dianthus deltoides* (steenanjer) en *Verbascum phlomoides* (keizerskaars), een toorts met eerder grote gele bloemen.

Daarna reden we verder naar het industrie-terrein Glasfabriek te Lommel (C6-25-32), waar een woonwijkje was afgebroken en met de grond gelijk gemaakt. Daardoor groeien daar nog heel wat soorten die uit vroegere tuinen afkomstig zijn, zoals *Yucca gloriosa*, *Wisteria sinensis* (Chinese blauwe regen), het siergras *Miscanthus sinensis* en *Ailanthus altissima* (hemelboom). We zagen er ook een niet nader gedetermineerde *Elaeagnus* sp. (olijfwilg). Verderop noteerden we meerdere exotische grassen zoals *Panicum capillare* (draadgierst), *Panicum viridis* (groene naalदार) en *Echinochloa muricata* (stekelige hanenpoot); deze laatste waren rood aangelopen planten die vooral in uitgedroogde plassen stonden, en die onderscheiden kunnen worden van *Echinochloa crus-galli* (Europese hanenpoot) door de vruchten die bij aanraking in de vingers steken, en het bovenste blad dat niet opgericht staat. Er stonden ook tamelijk bleekgroene planten van *Cyperus eragrostis* (bleek cypergras), en

verder van *Solanum triflorum* (drieblommige nachtschade) de variëteit *ponticum* met kleine, getande bladeren.

Afbeelding 3: *Solanum triflorum*

In de zeer open vegetatie was ook *Chenopodium probstii* aanwezig, waarvan vooral de paarse eindknoppen opvielen, en de grassen *Apera spica-venti* (windhalm) en *Leymus arenarius* (zandhaver).

De vierde locatie die we bezochten bestond uit de gemeentelijke terreinen aan Meysterbergen bij het dierenasiel van Lommel, met IFBL-code C6-26-32. Er groeiden heel wat tuinvlieders daar, zoals *Canna* sp., *Ribes sanguineum* (rode ribes), *Melissa officinalis* (citroenmelisse), de geelbloeiende *Sedum hybridum* of *S. kamschaticum*, de diepblauw bloeiende *Lobelia erinus* (tuinlobelia), *Physalis peruviana* (goudbes), *Cucurbita pepo* (sierpompoe), en verder ook zaailingen van de *Catalpa bignonioides* (trompetboom) en van *Pterocarya fraxinifolia* (gewone vleugelnoot). Er stond ook *Panicum schinzii* (Zuid-Afrikaanse gierst), te herkennen aan de middenstreep op het blad, evenals *Phalaris canariensis* (kanariezaad), en we vonden een nieuwe groeiplaats van het uiterst zeldzame *Agrostis scabra* (zilverstruisgras), een soort met een heel fijn vertakte zilverige bloeiwijze. Verder noteerden we *Ammi majus* (groot akkerscherm), een schermbloemige uit o.a. Zuid-Europa, *Anchusa arvensis* (kromhals), *Berberis aquifolium* (mahonia), *Chenopodium glaucum* (zeegroene ganzenvoet), *C. rubrum* (rode ganzenvoet) en *Arenaria leptoclados* (tengere zandmuur).

De vijfde en laatste halte was het gebied “De Sahara” te Lommel (C6-16-31). Dit zand- en duinlandschap van 193 hectare bestaat uit een meer met daar rond open gehouden zand en naaldbossen. Een groot deel van dit gebied staat open voor recreatie, maar een deel is afgesloten voor het publiek. Inheemse soorten die hier werden gezien zijn: *Centaurium erythraea* (echt duizendguldenkruid), *Ranunculus aquatilis* (fijne waterranonkel), *Elatine hexandra* (gesteeld glaskroos), *Eleocharis acicularis* (naaldwaterbies), *Lycopodiella inundata* (moeraswolfsklauw), *Osmunda regalis* (koningsvaren), *Sambucus racemosa* (trosvlier), *Gnaphalium luteo-album* (bleekgele droogbloem) en *Utricularia vulgaris* (loos blaasjeskruid).

De exoten die we hier noteerden zijn:

Elodea nuttallii (smalle waterpest), *Juncus*

canadensis (Canadese rus), die er volgens Rutger duidelijk afneemt door dichtgroeien van de vegetatie en *Phytolacca esculenta* (Oosterse karmozijnbes).

Afbeelding 4: *Juncus canadensis*

Tenslotte gaf Rutger ook nog enkele boekentips om exoten op naam te brengen.

- *Den Nya nordiska floran* van Mossberg & Stenberg, waarin 3250 plantensoorten worden beschreven, werd in 2010 in herziene versie uitgegeven.
- Eénjarige tuinplanten. Roger Phillips
- Rothmaler 5, *Excursionsflora von Deutschland Krautige Zier und Nutzpflanzen*.

New flora of the British Isles, Stace.

Wij danken Rutger voor deze boeiende en leerrijke dag.